

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐-๒๒๔๔-๒๐๗๐-๗๓

เรื่อง พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘
เรียบเรียง นางสาวศรณยา สี่มา นิตกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ สำนักวิชาการ
ออกอากาศ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เงินทุนเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่ผู้ประกอบการต้องใช้ในการดำเนินธุรกิจของตนให้ประสบความสำเร็จ และสามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่นได้ เงินทุนที่ผู้ประกอบการนำมาใช้ในกิจการแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ เงินทุนคงที่ซึ่งเป็นเงินที่ใช้สำหรับซื้อเครื่องจักร ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และเงินทุนหมุนเวียนซึ่งเป็นเงินที่นำมาใช้ในการซื้อวัตถุดิบ ชำระค่าขนส่ง หรือค่าสาธารณูปโภค เงินทุนที่ผู้ประกอบการนำมาใช้ในกิจการมาจากแหล่งเงินทุน ๒ แหล่งใหญ่ คือ แหล่งเงินทุนภายในกิจการ เช่น เงินออมส่วนตัว เงินจากการขายหุ้นของบริษัท และแหล่งเงินทุนภายนอกกิจการ เช่น การกู้ยืมจากสถาบันการเงิน การออกตราสารเพื่อระดมทุน

การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเป็นทางเลือกที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เลือกใช้ในการหาเงินทุน โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งมีอยู่จำนวนมากและมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ แต่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมยังคงประสบปัญหาในการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินมาโดยตลอด เนื่องจากมักไม่มีหลักประกันเพียงพอที่จะสร้างความมั่นใจให้แก่สถาบันการเงินได้ว่า หากผู้ประกอบการไม่ชำระเงินกู้ยืมคืนให้กับสถาบันการเงินแล้ว สถาบันการเงินจะสามารถบังคับเอาภัยหลักประกันที่ให้ไว้มาชำระหนี้ที่กู้ยืมไปได้จนครบถ้วน จึงมักไม่ได้รับการอนุมัติเงินกู้ยืม ประกอบกับกฎหมายยังกำหนดให้ผู้ประกอบการสามารถนำทรัพย์สินบางประเภทเท่านั้นมาจำนองเป็นหลักประกันได้ เช่น ที่ดิน หรือเรือที่มีระวางตั้งแต่ ๕ ตันขึ้นไป อีกทั้งยังกำหนดให้ผู้ประกอบการที่นำทรัพย์สินมาจำนองไว้เป็นหลักประกัน ต้องส่งมอบหลักประกันดังกล่าวไว้กับสถาบันการเงินด้วย เป็นเหตุให้ผู้ประกอบการไม่มีเงินทุนเพียงพอที่จะใช้ในการประกอบกิจการ ส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจ

ดังนั้น จึงได้มีการร่างกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจขึ้น เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการให้สามารถนำทรัพย์สินอื่นที่มีมูลค่าทางธุรกิจ เช่น กิจการของผู้ประกอบการเอง หรือทรัพย์สินทางปัญญา มาใช้เป็นหลักประกันในการกู้ยืมเงินได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ถูกกฎหมายได้มากขึ้น ปัจจุบันพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ประกาศใช้บังคับแล้ว และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นมา

สัญญาหลักประกันทางธุรกิจตามพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ คือ สัญญาที่ “ผู้ให้หลักประกัน” ซึ่งเป็นได้ทั้งบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เอาทรัพย์สินมาตราไว้ให้แก่ “ผู้รับหลักประกัน” ซึ่งต้องเป็นสถาบันการเงินหรือบุคคลอื่นตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อประกันการชำระหนี้ โดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับหลักประกัน และต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียน

หลักประกันทางธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ โดยทรัพย์สินที่สามารถนำมาใช้เป็นหลักประกัน ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้แก่ กิจการ สิทธิเรียกร้อง สหกรณ์ทรัพย์สินที่ผู้ให้หลักประกันใช้ในการประกอบธุรกิจ เช่น เครื่องจักร สินค้าคงคลัง หรือวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า อสังหาริมทรัพย์ในกรณีที่ผู้ให้หลักประกันประกอบ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์โดยตรง ทรัพย์สินทางปัญญา และทรัพย์สินอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การบังคับหลักประกันในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้แก่ผู้รับหลักประกันนั้น ในกรณีที่หลักประกันเป็น ทรัพย์สินเมื่อผู้รับหลักประกันบอกกล่าวการบังคับหลักประกันและผู้ให้หลักประกันยินยอมส่งมอบทรัพย์สินที่เป็น หลักประกันให้แก่ผู้รับหลักประกันแล้ว ผู้รับหลักประกันสามารถบังคับหลักประกันนั้นมาชำระหนี้ได้โดยไม่ต้อง พ้องเป็นคดีต่อศาลก่อน โดยวิธีการบังคับหลักประกันที่เป็นทรัพย์สินทำได้ ๒ วิธี คือ การจำหน่ายทรัพย์สินโดย วิธีการประมูลโดยเปิดเผย และการบังคับทรัพย์สินหลุดเป็นสิทธิแก่ผู้รับหลักประกัน แต่ในกรณีที่ผู้ให้หลักประกัน นำกิจการมาเป็นหลักประกัน การบังคับหลักประกันต้องดำเนินการโดยผู้บังคับหลักประกันซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาต จากเจ้าพนักงานทะเบียน ผู้บังคับหลักประกันจะทำการไต่สวนข้อเท็จจริง ตรวจสอบประเมินราคากิจการ กำหนด วิธีการที่เหมาะสมในการจำหน่ายกิจการ ดำเนินการจำหน่ายกิจการ และจัดสรรเงินชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ผู้บังคับ หลักประกันต้องทำหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง เป็นอิสระ และต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด

เหตุที่ทำให้สัญญาหลักประกันทางธุรกิจสิ้นสุดลงมี ๔ เหตุ คือ ๑) หนี้ที่ประกันระงับสิ้นไปด้วยเหตุอื่นที่ ไม่ใช่เหตุอายุความ ๒) ผู้รับหลักประกันและผู้ให้หลักประกันตกลงกันเป็นหนังสือให้ยกเลิกสัญญาหลักประกันทาง ธุรกิจ ๓) มีการไถ่ถอนทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน และ ๔) มีการจำหน่ายทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันในการบังคับ หลักประกันหรือเมื่อทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันหลุดเป็นสิทธิแก่ผู้รับหลักประกัน

แม้พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ จะช่วยขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ ผู้ประกอบการก็ตาม แต่ยังคงไม่ประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติมากนัก เนื่องจากผู้ประกอบการยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักประกันตามกฎหมายฉบับนี้อย่างชัดเจน ประกอบกับความไม่ชัดเจนในการประเมินมูลค่า ของหลักประกัน ความกังวลของสถาบันการเงินในการบังคับหลักประกัน และความไม่คล่องตัวในการจดทะเบียน สัญญาหลักประกันทางธุรกิจ ทำให้สถาบันการเงินยังคงอนุมัติเงินกู้ให้กับผู้ประกอบการที่ใช้หลักประกันตาม กฎหมายฉบับนี้มาประกันหนี้ไม่มากนัก ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ ผู้ประกอบการและสถาบันการเงินให้มากขึ้น ตลอดจนแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นอุปสรรค เพื่อให้ กฎหมายฉบับนี้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กวิณพัฒน์ เลิศพงษ์มณี. (ม.ป.ป.). บทที่ ๕ การบริหารเงินทุนและการจัดการทางการเงิน. สืบค้น ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ จาก http://www.teacher.ssru.ac.th/kawinphat_le/file.php/1/Document_ENT_3201/doc_5_.pdf
- คลังขง ๕ ข้อ แก้กม.หลักประกันธุรกิจ ผู้ประกอบการ ๑.๓ แสนรายรอใช้สิทธิ์. (๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐). **ประชาชาติธุรกิจ**, น. ๑, ๔, ๑๓.
- จันทวรรณ สุจริตกุล. (๒๕๕๘). แหล่งทุน SMEs เพื่อยกระดับการแข่งขันไทย. [บทคัดย่อ]. **วารสารรัฐศาสตร์**, ๕๗(๑), ๓๕-๕๒.
- “พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘” (๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๐๔ ก, น. ๑-๒๓.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (ม.ป.ป.). **ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์**. สืบค้น ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law4/%bb03/%bb03-20-9999-update.pdf>
- หลักประกันธุรกิจค้ำเงินกู้ล้มเหลว. (๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐). **ไทยรัฐ**, น. ๙.